

זמן מב"ל

מיידעון עמותת בוגרי המכללה לביטחון לאומי

www.amutatmabal.org.il

גיליון מס' 3 • שבט-אדר תשע"ב, פברואר 2012

מהנעשה בעמותה

הכנס השנתי ע"ש האלוף מאיר עמית - 2011

הכנס השנתי ע"ש האלוף מאיר עמית ז"ל, של עמותת בוגרי המכללה לביטחון לאומי לשנת 2011, הוקדש השנה לנושא "ישראל וגדרות סביב לה". הכנס התקיים, ע"פ המתוכנן, ב-13/12/11 ונבנה על בסיס שותפות בין עמותת הבוגרים, אוניברסיטת חיפה והחב' לפיתוח ירושלים.

הכנס נערך בבנייני האומה בי-ם, והופיעו בו כאורחי הכבוד ראש הממשלה, ראש העיר ירושלים והרמטכ"ל. לצידם לקחו חלק גם בכירים רבים נוספים ביניהם, ר' השב"כ, ר' המטה לביטחון לאומי, מנכ"ל המשרד לנושאים אסטרטגיים ונוספים.

זו השנה השנייה, נתמך הכנס על-ידי חב' חלל תקשורת, מפעילת ליוון התקשורת עמוס, במסגרת מאמציה להנצחת שמו של האלוף מאיר עמית ותרומתו לביטחונה הלאומי של ישראל.

בכנס השתתפו 330 אורחים, מתוכם כ-200 אף לקחו חלק בסיור

המקדים סביב גדר "עוטף ירושלים". בעקבות הכנס, מותנע בהנחייתו של פרופ' ארון סופר, תהליך מחשב, במגמה להניח סוגיית גדר הביטחון על סדר השיח הציבורי. הבוגרים מוזמנים להצטרף למאמץ זה ולהירשם באתר. בנוסף, ועדת הכנס השנתי של עמותת הבוגרים מתחילה בימים אלו התנעת תהליך ההתארגנות לכנס 2012.

מעוניינים בסיקור מלא של הכנס, לרבות באמצעי התקשורת ואף בתמונותיו - היכנסו לאתר הבוגרים: www.amutatmabal.org.il

דבר יו"ר העמותה

הזמנה ל"במת בוגרים" ולאספה הכללית - 15 מרץ 2012

בוגרים יקרים,
בתאריך 15/3/2012 תקיים עמותת בוגרי המכללה לביטחון לאומי מפגש בוגרים אשר יוקדש למטרות הבאות:

- "במת בוגרים" - הערכת מצב לביטחון לאומי - אתגרים וסיכונים - ר' המטה לביטחון לאומי - האלוף במיל' יעקב עמידרו.
  - אספה כללית שנתיית ל-2012.
  - בחירות ליו"ר העמותה, לוועד המנהל של העמותה ולוועדת ביקורת.
- המפגש יתקיים ב-15/3/2012 בין השעות 17:00 - 20:30 בבסיס המכללה לביטחון לאומי במחנה גלילות.

סדר היום:

- 17:00 - 19:00 - התכנסות. בחירות למוסדות העמותה. אספה כללית.
- 19:00 - 19:30 - הודעת ועדת הבחירות על תוצאות הבחירות.
- 19:30 - 20:30 - הערכת המצב הלאומית - ר' המטה לביטחון לאומי - האלוף במיל' יעקב עמידרו.

נשמח להשתתפותכם, אנא הירשמו למפגש באמצעות אתר הבוגרים.

להתראות במפגש,

אלוף מיל' איל בן ראובן (מפקד מב"ל בשנים 2004-2007), יו"ר העמותה

בוגרי מב"ל

עמותת בוגרי המכללה לביטחון לאומי

מהנעשה בעמותה

מחשב המשך בנושא גדר הביטחון

בהנחיית פרופ' ארנון

ב-22/2/12 התכנס לראשונה, בהנחייתו של פרופ' ארנון סופר, צוות הבוגרים אשר התנדב לקחת חלק בתהליך המחשב ההמשכי סביב גדר הביטחון. לאחר סבב התייעצות, לרבות עם אנשי תקשורת ומעצבי דעת קהל, הוגדרה מטרות המרכזית של הצוות כלהלן: הנחת סוגיית גדר הביטחון בליבו של השיח הציבורי בישראל. מטרה זו נגזרה הן בהתייחס להשלכות הלאומיות כבדות המשקל והרחבות של הגדר על דמותה הנוכחית והעתידית של מדינת ישראל והן ביחס לערך המוסף המרכזי שיכולים לתרום בוגריה של המכללה להעלאת הנושא למודעות הציבורית.

הצוות בחר כמאמץ עיקרי לכוון לעיצוב כנס רב משתתפים, מוסדיים, אקדמיים ואחרים, אשר יוקדש לבחינה, ניתוח ודיון עמוקים בסוגיית הגדר על משמעויותיה הביטחוניות-צבאיות, כלכליות-טכנולוגיות, זהויות-ערכיות, חברתיות פוליטיות ומדיניות בינלאומיות. הצוות נערך לתהליך עבודה שקצהו הכנס בסוף שנת 2012.

עקב המאמץ הכבד בהפקת הכנס ובארגונו, הצוות ישמח להרחיב שורותיו במתנדבים נוספים. מוכן/ה רוצה להשפיע - אנא הצטרף: www.amutatmabal.org.il

עפרה בן ישי,
רכזת העמותה
(בוגרת מחזור כ"ח)

שת"פ עמותת הבוגרים - המכללה לביטחון לאומי

יוסי ביידיץ

עם כניסתו של מפקד מב"ל חדש לתפקידו, האלוף יוסי ביידיץ, נערכה פגישה בינו לבין יו"ר עמותת הבוגרים, האלוף במיל' איל בן ראובן, לקביעת עקרונות ודרכי שיתוף הפעולה בין עמותת הבוגרים למכללה.

בסיכומה של הפגישה הביע מפקד המכללות את רצונו להעמיק את הקשר בין העמותה למכללה ומינה את נציגם גדעון מור, מדרוך במב"ל, לשמש איש הקשר בין שני הגופים. במסגרת זו, המכללה לביטחון לאומי תבחן, בהתאם להנחיות ולנהלים המחייבים, אפשרות לסייע לעמותה בהקצאת משאבי משרד בסיסיים עבור תפעולה השוטף וכן יתקיימו אחת לרבעון מפגשים שוטפים בין נציגי העמותה למכללה לשם בחינת אופציות לקיום כנסים יומי עיון משותפים.

כמו כן, מפקד המכללות ברך על נכונות הבוגרים לשמש כמארחים עבור התלמידים הבינלאומיים ומשפחותיהם וביקש כי הבוגרים ימשיכו לתמוך מהלך זה גם בשנות הלימודים הבאות. בסיכום המפגש הוחלט כי:

- יתקיים שתוף פעולה בין המכללה והעמותה לקראת אירוע היובל ליסוד המכללה לביטחון לאומי הצפוי להתקיים ב-2013.
  - בוגרי המכללה מוזמנים להתנדב לפרויקט מורשת מב"ל - פרויקט, בהובלתו ובניהולו של נציגם גדעון מור, הנועד לכוון מרכז מורשת המב"ל. המתנדבים נדרשים לקחת חלק בעיצוב הפרויקט, חקירת החומרים וארגונם והקמתו של המרכז.
- בוגרים המעוניינים לקחת חלק בפרויקט, אנא פנו לגדעון מור, טל': 050-5459426, gidonm@indc.org.il.
כיאה למכללה האקדמית הבכירה של קהילת הביטחון והממשל בישראל וכמתחייב ממעמדה כמכללה בינלאומית, המכללה נערכת בימים אלו להפקת סרט הסברה על המב"ל בעברית ובאנגלית. בוגרים היכולים להושיט יד בנושא, בהפקה, צילום, תסרוט ומשאבים, יבורכו.

בקרו באתר עמותת בוגרי מב"ל:
www.amutatmabal.org.il

דבר העורך

חבריי היקרים,

אנחנו מתקדמים: גליון שלישי של עמותת בוגרי מב"ל ובו יותר חומר על הנעשה בעמותה.

מב"ל הסדיר תורם אף הוא את חלקו לעדכון הבוגרים, ביוזמתו הברוכה של המדריך החרוץ והמחוייב למורשת מב"ל נצי"מ גדעון מור.

כך אנו יודעים מה נעשה בימים אלה במוסד שאנו כה מעריכים.

מסתבר כי בוגרינו רבי פעלים גם בכתיבת ספרים ואנו נותנים לכך ביטוי במידעון זה.

ובכן, חברים, אתם מוזמנים להשתתף באסיפה הכללית ב-15 במרץ (הפרטים במידעון זה) ולכתוב לנו ולאתר בנושאים בעלי עניין לחברים. נשמח לפרסם.

שנרבה בשמחה, מתאים לחודש אדר.

תא"ל מיל' אפרים לפיד (בוגר מחזור י')
העורך הראשי

אתר העמותה

מי זה ז'אק? בחודש יולי

השנה ימלאו יובל שנים (!) להחלטת הממשלה על הקמת מב"ל (פרטים באתר במדור 'הבטחון הלאומי' - 'על מב"ל' - 'ז'אק תולדות'). מאז זרמו הרבה מים אפילו בשבילי מחנה גלילות,

ורבים מבוגרי מב"ל כבר אינם מכירים זה את זה.

אחת ממטרותיו של האתר שלנו הינה לתרום להגברת ההיכרות והקשר בינינו - הבוגרים, לחרותנו. ברוח זו, תמצאו באתר ראיון נרחב עם בוגר נוסף, הפעם זהו אלוף מיל. אורן שחור. ראיון זה, ממוקד בעשייתו העכשווית, אשר לה זיקה ישירה לסוגיית הבטחון הלאומי.

בראיון תמצאו גם את דבריו המעניינים של עמיתנו אורן שחור, על תרומתה של מב"ל להתגבשות מחשבתו הבורגית. נשמע מוכר? אתם מוזמנים לשלוח אלינו את מחשבותיכם בנושא זה, כמו גם בנושאים אחרים.

ומעניין לעניין: אני מזמין אתכם לקרוא מכתב מרתק של דוד בן גוריון לראש הממשלה דאז לוי אשכול, בעניין גיוס בחורי ישיבות - מכתב שהעלה לאתר בוגר מחזור א' ראובן גבע (במדור 'דברים ואמירות' - 'דברים שרציתי להגיד').

אה כן, מי זה ז'אק אתם שואלים? כל התשובות בראיון עם אורן שחור. גלישה נעימה ומעניינת.

אורן סוקסלי (בוגר מחזור ט')
עורך ראשי ומנהל אתר הבוגרים

פרויקט מורשת ומוזיאון של המכללה לביטחון לאומי

בשנה הבאה הבאה עלינו לטובה, 2012-2013, תציין המכללה לביטחון לאומי יובל שנים להקמתה עם פתיחת מחזור מ'.

באוקטובר 1963 התחיל הקורס הראשון של המכללה לביטחון לאומי. בהקשר לכנס היובל של מב"ל, יזמה המכללה פרויקט המורשת והמוזיאון של המכללה לביטחון לאומי. הפרויקט יכלול מבנה מרכזי ובו הספרייה ומרכז המחקר עם פינות מורשת מתולדות המכללה, סרטי וידאו, חדר דיונים לתחומי הביטחון הלאומי, פינת הנצחה, ועוד. הפרויקט ייעשה ע"י מב"ל בשיתוף עמותת בוגרי המכללה לביטחון לאומי.

נצ"מ גדעון מור מדריך מב"ל

המב"ל מגיב ל"אביב הערבי"

"לשמים (Semites) אין חצאי טונים בניגוני החזון...אין הם מכירים בפשרה, כי אם הולכים בעקבות רעיונותיהם עד לקצה האבסורד" (ת.א. לורנס)

"תבוסה לעולם אינה מוחלטת, ניצחון לעולם אינו שלם, מתח לעולם אינו מסתיים, וכל ההישגים הם שוליים וזמניים, שכן מנצחים נושרים ומפסידים מתקבצים מחדש" (קליפורד גירץ)

בין אם זו "טלטלה" או "אביב ערבי" אין ספק שאנו עדים לשינויים היסטוריים באזורנו שעוד ילזו אותנו שנים רבות. במילותיו של פרופסור שאול משעל צומת הדרכים שבו נמצא האזור הפך עתה לעניין עצמו ולא לתופעה זמנית. נוכח שינויים אלה החלטנו בצוות המב"ל להנהיג קורס של שני סמסטרים על המזרח התיכון אשר יסייע לחניכים להבין טוב יותר את השינויים.

בקורס שני חלקים: בסמסטר הראשון למדנו על מדינות האזור כמערכות מדינתיות וסקרנו את השינויים שעוברים עליהם. לצורך זה גם זימנו מרצים הן מהאקדמיה והן מקהילת המודיעין בדגש על הארגונים השונים כדי לשמוע כיצד רואה כול מומחה וכול ארגון את השינויים מוזונית הראיה שלו.

בסמסטר השני עזבנו את ההגינות המדינתיות והעמקנו לתוך ההגינות התת-מדינתיות: דת האסלאם וחלקיה המהפכניים והחברתיים, זרמים דתיים (סונים ושיעים), עדות (עלאוים), קבוצות אתניות (דרוזים) ונושאי רוחב כצעירים, כלכלה, תקשורת ועוד. בסוף הקורס נערוך תרגיל סימולציה שבו נשחק את הדינאמיקה בין כול המכלולים השונים באזור המזרח התיכון על האינטרסים המניעים אותם.

אנחנו מבינים שהשינויים הגדולים שהחלו באזורנו לא מאפשרים שיפוט בהתאם לכלי חשיבה שאפיינו את תקופת המשטרים הדיקטטוריים והצבאיים ולכן חשפנו את התלמידים לרבדים שונים של החברה המזרח תיכונית כדי לנסות ולייצר כלים חדשים להבנה וניתוח. גמישות זו נדרשת בעידן בו "הרחוב" או "העם" הפך גורם משמעותי ומשפיע לאחר שנים של היעדרות ממוקדי ההשפעה הפוליטיים באזור.

קורסים חדשים אלה מבליטים את יכולתו של מב"ל לבנות מוצר ייחודי שלא קיים בשום מערכת אחרת. הקורס מציג תחומי מחקר שונים: היסטוריה, מדעי המדינה, תיאולוגיה, ביטחון, כלכלה, תקשורת ועוד. זומנו יותר מעשרים מרצים מאוניברסיטאות שונות בארץ ומקהילת המודיעין וכך הוצג עושר ומגוון שאינו בקורס אקדמי רגיל.

ד"ר רדא מנצור

מדריך מב"ל

מצרים, כיכר תחריר בקהיר (צילום: JonathanRashad | wikipedia)

מחזור ל"ט: "מסע אישי"

"השפה היחידה להבנת דברים היא חוויה ישירה. יש חוויות שפשוט לא ניתן לתרגם. חייבים לגעת בשביל לדעת" (טום בראון)

החוסן הלאומי הוא מרכיב מרכזי בסוגיית הביטחון הלאומי במדינת ישראל. חוסן זה בנוי על אופייה וטיבה של החברה הישראלית בכלל ועל אופיו וטיבו של האזרח הישראלי בפרט. המרכיב החברתי בביטחון הלאומי ניתן במכללה בדרכים שונות (קורסים בנושאים חברתיים, מפגש עם בכירים, סיורים בארץ וכד') וגם באמצעות "המסע האישי". "המסע האישי" הוא פרויקט חדש אשר במסגרתו מתלווה כל חניך במכללה לבכיר בחברה הישראלית המייצג תחומי חיים שונים (חינוך, בריאות, רוחה, ממשל וכד'). התלמידים ביקרו בהוסטל לנערות במצוקה, במעון לנשים מוכות וילדיהן, בתחנות משטרה, במרכזי שלטון (עירית ת"א, עירית דימונה, מרכז השלטון המקומי) בועדות הכנסת (ועדת החינוך והתרבות, ועדת הפנים ואיכות הסביבה, הועדה לזכויות הילד), במעונות לטיפול בבעלי צרכים מיוחדים, בכפרים בדואיים, בסוכנות היהודית, במרכזי גמילה, בבית מעצר, בבית סוהר לנוער, בפנימייה לבני נוער אתיופים, בבית תמחוי ועוד. התלמיד למד, קודם לביקור, על התחום והגיע מוכן למפגש. באמצעות המפגש הבלתי אמצעי עבר כל אחד מהם חוויה אישית רבת עוצמה וגם למידה מעמיקה של התופעה עצמה. לדוגמה: יום במקלט לנשים שחוו אלימות, מפגש עם הצוות המטפל בהן והשתתפות בדיוני צוות, היכרות עם הקשיים בתהליך הטיפול והשיקום. מפגש כזה מאפשר כניסה למרחב חברתי לא מוכר והיכרות עם הבעיה והטיפול בה.

סיפורו של מחזור

מחזור א' 1963

■ המכללה לבטחון לאומי קמה ביזמתו של הרמטכ"ל חיים לסקוב, שמילא תפקיד מרכזי בהקמת מערך ההדרכה של צה"ל. לסקוב האמין, כי לקצונה הבכירה בצה"ל חסר מסלול הכשרה לקראת מלוי תפקידה ברמה האסטרטגית-מדינית. הוא ביקש להקים במסגרת הצבא מוסד לימודי, שבו ישתתפו נציגים ממושרדי החוץ, האוצר והביטחון יחד עם קצינים בכירים, אשר יעניק לחניכיו גישה ממלכתית לנושא הביטחון הלאומי.

■ נושאי הלימוד באו לענות על הצורך בפיתוח שפה משותפת. הם כללו הקניית הידיעות הבסיסיות הנדרשות להבנת בעיות הביטחון הלאומי של מדינת-ישראל, והכנת עבודות סמינריוניות של צוותים מעורבים, בנושאים שיש להם השלכה בטחונית כוללת, המחייבת תיאום ושיתוף פעולה בין משרדי ממשלה שונים.

■ הנושאי המרכזיים היו כלכלה, מדינת-ישראל (חוק, ארגון, כלכלה, דמוגרפיה), המזרח התיכון, ישראל והיהדות, ישראל והעולם, המדע והמדינה, יחסים בינלאומיים ויסודות הצבא.

■ המצע פירט את הרכב החניכים, משך הקורס, מיקומו, שיטת העבודה ועוד.

■ ב-22.7.62 קיבלה הממשלה החלטה על הקמת המכללה לביטחון לאומי ולפיה: "מטרת המוסד: גיבוש תורת בטחון לאומי כוללת ויצירת שפה משותפת לגבי נושאי הביטחון הלאומי בין כל אלה הנושאים בעולו של הביטחון הלאומי במדינה". (ישיבת הממשלה, 22.7.62).

■ מחזור א' בראשותו של האלוף עוזי נרקיס, ולצידו מר משה יובל, סגנו, ו-2 מדריכים אל"מ משה ורדי, אל"מ שלמה גזית.

■ בקורס למדו 26 תלמידים מצה"ל, משרד הביטחון ומשרדי ממשלה אחרים והוא נמשך עד 30 ביוני 1964.

מדברי קצינים לאחר "המסע האישי"

קצין שהתלווה למנהלת מעון "הלב הקדוש" בחיפה (מעון לילדים בעלי מוגבלויות):

"הביקור במעון 'הלב הקדוש' היה ביקור מרתק ומלמד, התרשמתי ממעון ייחודי... אוירת התנדבות ועזרה הדדית שמגשרת על פערים של דת ולאום, נראה כי שותפות הגורל אכן יוצרת אחדות בין משפחות"

(אל"מ רמי שביא)

קצין שהתלווה להוסטל לנערות במצוקה:

"...חשבתי על ילדים, נערות, מובטלים, זקנים, ועולים חדשים, שרצה הגורל והם יידונו להתמודדויות קשות. חשבתי גם "על אנשים טובים באמצע הדרך", אנשים כמו רונית, המדריכות ועוד אלפי מתנדבים. חשבתי על המדינה אשר בשם ההתייעלות הכלכלית הזדכתה מאחוריות שלה וחובותיה מול אוכלוסיות אלה... חשבתי יותר על המושג ביטחון לאומי שאנחנו עוסקים בו והתחדדה בי ההבנה שחטיבת טנקים או טייסת נושפת לא יותר חשובה מעוד כמה הוסטלים כאלו".

(אל"מ אשר בן לולו)

קצין שהתלווה למנכ"ל העיר ת"א (שגם הוא בוגר מב"ל):

"...נחשפתי לעולם מרתק ומעניין של ניהול עיר, על אתגרים של עיר מובילה בעולם ובארץ... האם בערים החלשות מבחינה כלכלית ממשיכה המדינה לקיים מדיניות דומה, הטלת משימות על ערים חלשות עלולה למוטט אותן בקלות יתרה... סוגיות רבות הנמצאות במרחב ההחלטה העירוני משפיעות, כל אחת בחלקה ובמרחבה, על המציאות של הביטחון הלאומי בישראל".

(סא"ל יורי ברונסטיין).

חווית למידה ייחודית זו מאפשרת לשפר את קבלת החלטות בנושאים חברתיים ובנושאי ביטחון לאומי ומביאה לבנייתה של עתודת מנהיגות איכותית למדינת ישראל.

גנ"מ, ד"ר אילי גולדברג
המכללה לביטחון לאומי

שיגיון ללא כיפורים

מאת אורי נאמן (בוגר מחזור י"ג) ודוד ארבל

הוצאת ידיעות ספרים

שנים רבות שלטה "תובנת ההפתעה" בתודעה הישראלית ובשיח הציבורי בכל הנוגע לכשל המודיעיני, שקדם למלחמת יום כיפור. ארבל ונאמן קוראים תיגר על קביעה זו בספרם החדש.

מלחמת ששת הימים חוללה מהפך במצבה האסטרטגי של ישראל ובמעמדה; השטחים הכבושים הרחיקו את אויביה ממרכזי האוכלוסייה שלה, הקנו לה עומק גיאוגרפי אסטרטגי וקווי הגנה נוחים. ישראל לא הייתה מעוניינת בהסדר מדיני שתמורתו תצטרך לשלם בטריטוריה והיא העדיפה את הסטאטוס קוו.

מצרים וסוריה, לעומת זאת, מיאנו להשלים עם המציאות החדשה והחלו מתכוננות למלחמה, שתכליתה העיקרית - זעזוע המערכת הבינלאומית והסגת ישראל מהשטחים שכבשה.

ישראל ידעה כי הערבים עומדים לתקוף, אולם החליטה במכוון להימנע מכל פעולה שתסגיר את ידיעתה זו, וזאת כדי למשוך אותם למלחמה, להביסם פעם נוספת ולהכתיב להם הסדר המקובל על ישראל. אולם עם פתיחת המלחמה, ולאחר שהתברר למקבלי ההחלטות כי בניגוד לציפיותיהם צה"ל ניגף במערכה, החליטו לתלות את כישלונם בהפתעה שלא הייתה.

נאמן וארבל טוענים, כי צמרת אמ"ן טעתה והטעתה. הערכה כי הסבירות למלחמה "נמוכה ביותר" התעלמה ממידע מודיעיני מוצק. אישי הצמרת הונחו על ידי שיגיון אסטרטגי, ולמעשה לא הופתעו מהמלחמה אלא קיוו לפריצתה, והיו נכונים לשלם את מחירה מתוך שיקול קר, שמטרתו לקדם מטרות אסטרטגיות.

דוד ארבל, עובד לשעבר של קהילת המודיעין הישראלית, מילא תפקידים בכירים במטה ובחז"ל. בוגר האוני' העברית בחוגים ללימודי המזה"ת ויחב"ל. מוסמך אוני' ניו-יורק במדעי המדינה. ספרו "עיוורון - המודיעין המערבי וקריסת בריה"מ" ראה אור בהוצאת ידיעות אחרונות בשנת 1998.

אורי נאמן (בוגר המב"ל מחזור י"ג), בכיר לשעבר בקהילת המודיעין הישראלי בה שירת למעלה מ-30 שנה. בוגר אוני' ת"א בלימודי מזה"ת ואפריקה. מילא תפקידי שטח ומטה, ועמד בראש מטה המחקר בשנים 88-95. השתתף בתפקידו זה בשיחות השלום, והעניק יעוץ אסטרטגי למקבלי החלטות לאחר פרישתו.

כאילו היא פצע נסתר - טראומת מלחמה בחברה הישראלית

מאת דר' עירית קינן, בוגרת מחזור כ"ג

שנים ארוכות התנכרו החברה והממסד בישראל לנפגעי טראומת מלחמה, והאשימו אותם בפחדנות ובהשתמטות. למרות שיפור ניכר בסוגיה זו בשני העשורים האחרונים, טרם התפוגג הספק: האם טראומה נפשית בשל מלחמה היא אכן פגיעה של הנפש, כפי שאובדן רגל או יד הוא פגיעה של הגוף?

כאילו היא פצע נסתר הוא מחקר מדעי מקיף הנקרא כסיפור מרתק ומטלטל, המעלה ממעמקים את השאלות שאינן נשמעות על אודות הפצעים שאינם נראים של נפגעי טראומת המלחמה בישראל, מימי מלחמת הקוממיות עד עצם הימים האלה.

הספר אינו מסתפק באני הפרטי, אלא מרחיב וחודר אל תוככי האני הציבורי, התרבותי והמיתולוגי. המחברת בוחנת את קשרי הגומלין בין תחושת האיום על קיומנו האופפת את חיינו כישראלים ובין מידת הסובלנות שלנו כלפי הנפגעים; ומעלה שאלות נוקבות שנובעות מהתערעורת ההסכמה הציבורית על משמעותה

של המחויבות לחיילים פצועים ולנופלים בשבי. "לא נרגע הרעב" - ספרה הקודם של הד"ר עירית קינן על ניצולי השואה במחנות העקורים בגרמניה (עם עובד 1966) - זכה בפרס יצחק שדה. עירית קינן היא ראש התוכנית לחינוך, חברה ותרבות במרכז ללימודים אקדמיים באור יהודה, וחוקרת בכירה וחברת הנהלה במכון לאחריות אזרחית.

בכל שאלה, הצעה או בירור אתם מוזמנים לפנות לרכזת העמותה, עפרה בן ישי, בדוא"ל: amutatmabal@gmail.com

עמותת בוגרי המכללה לביטחון לאומי | ת"ד 565 הוד השרון 45105 • דוא"ל: amutatmabal@gmail.com

CONTACT US
שלחו משב ותגובות למערכת

"האומה החמושה"

מאת ד"ר דב תמרי (תא"ל),
הוצאת מודן ומערכות

כחלק מההכנות להקמת המדינה, עיצב היישוב היהודי בארץ ישראל משנה ביטחונית, שגרסה קיום כוח מזוין המבוסס על גרעין קבוע קטן וגיוס כולל בעת חירום. תפיסה זו הייתה הבסיס עליו נבנה מאוחר יותר צבא ההגנה לישראל כצבא שעיקר הכוח הלוחם שלו הן עוצבות ויחידות המילואים. עיקרון זה, שמצא ביטוי ציורי בתיאור איש המילואים כחייל בחופשה של אחד-עשר חודשים בשנה, היה בעל השפעות מרחיקות לכת על התרבות הישראלית ועל האפשרויות והמגבלות בדרכי הפעלת הכוח הצבאי שהציב בפני ממשלות ישראל. הספר "האומה החמושה" מתאר את התפתחות התפיסה הזו, שלאורה נבנה צה"ל, ומנתח את דרך הפעלת כוחות המילואים במלחמות ישראל עד לאחר מלחמת יום הכיפורים, ואת ההשלכות שהיו למידת ההבנה של מפעילי הכוח, את היתרונות ואת האילוצים הגלומים במערך המילואים.

ברכות

לאלוף אמיר אשל (בוגר מחזור כ"ג), המיועד לתפקיד מפקד חיל האוויר.

מינויים של בוגרי מב"ל

בחודשים האחרונים נכנסו לתפקידים בכירים בארץ כמה מבוגרי מב"ל לדורותיהם:

- תא"ל מיל' צביקה אורן (בוגר מחזור טו), נבחר לנשיא התאחדות התעשיינים.
- תנ"צ דימ' ג'קי בריי (בוגר מחזור כ"ט), נתמנה מנכ"ל "עם עובד".
- תא"ל מיל' אילן הררי (בוגר מחזור ט), נתמנה מבקר צה"ל.
- תא"ל מיל' נחמן אש (בוגר מחזור ל"ב), מונה סמנכ"ל מידע ומחשוב במשרד הבריאות.
- אל"מ מיל' לביא בני (בוגר מחזור כ"ו), מונה סמנכ"ל צי ניד ברכבת ישראל.
- אל"מ מיל' שלומי מעיין, (בוגר מחזור כ"ד), נתמנה הממונה על הביטחון במשרד הביטחון.
- תא"ל מיל' יצחק בנטוב (בוגר מחזור ל"ב), מונה מנכ"ל הארגז - תעשיות מבנים בע"מ.

נזכור את חברינו, בוגרי מב"ל שהלכו לעולמם לאחרונה:

אל"מ ניר פרס ז"ל, (בוגר מחזור כ"ט) נפטר בטבת תשע"ב.
אל"מ ברוך קורות ז"ל, מדריך במב"ל

לזכרם

